

TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK ÉVFOLYMONKÉNTI, TANTÁRGYANKÉNTI KÖVETELMÉNYEI

Magyar Táncművészeti Egyetem Nádasi Ferenc Gimnáziuma

Zenetörténet – vizsgatematikák

11. osztály

A tantárgy 1. félévének tematikája:

A tantárgy a 11. osztály 1. félévben általános áttekintést ad a nagy zenetörténelmi korszakokról, majd górcső alá veszi a zenetörténet első nagy egyetemesei stílusát, a gregoriánt. A kurzus további óráinak tematikája a reneszánsz és a barokk társadalmi-történelmi háttérének megismerése, bőséges példákkal illusztrálva a társadalmi művészetekből. Végül összefoglaljuk e két jelentős korszak stílusjegyeit és jellegzetes műfajait. Törekszünk arra, hogy a hallgatók lehetőség szerint minél több zeneművet hallgassanak, a gregoriántól a reneszánszon át és a késő barokk alkotókig bezárólag.

11. osztály – 1. félév:

Bevezetés a zene történetébe: Zenetörténelmi korszakok
Az európai zene első nagy klasszikus, összegző jellegű stílusa, a gregorián
A többszólamúság kialakulása, ars antiqua, ars nova
Középkori világi zene
A reneszánsz zenéje. Főbb műfajai: mise, motetta, madrigál. Dufay, Ockeghem, Josquin
Késő reneszánsz: Lassus, Palestrina, Gesualdo, Monteverdi
Barokk vokális műfajok – Az opera és az oratórium
Barokk vokális műfajok – A passió és a kantáta
Barokk hangszeres műfajok – A concerto és concerto grosso
Barokk hangszeres műfajok – Szvit, fűga
Késő barokk – Domenico Scarlatti és a barokk billentyűs szonáta

Késő barokk – J. S. Bach

Késő barokk – G. F. Händel

Jean-Baptiste Lully és Jean-Philippe Rameau

Ajánlott irodalom:

Tájékoztató jellegű válogatás:

A Bach-család. Grove monográfiák. Budapest: Editio Musica, 1980.

Brown, Howard M., *A reneszánsz zenéje.* Budapest: Zeneműkiadó, 1980.

Gombrich, E. H., *A művészet története.* Budapest: Gondolat, 1983.

Gülke, Peter, *Szerzetesek, polgárok, trubadúrok.* Budapest: Zeneműkiadó, 1979.

Händel. Grove monográfiák. Budapest: Editio Musica, 1987.

Károly Róbert, *Zeneelmélet és zenei formatan.* Budapest: Planétás Kiadó, 2000.

Kroó György, *Muzsikáló zenetörténet.* I. kötet. Budapest: Gondolat, 1965.

Körber Tivadar, *A zene és a tánc.* Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.

Körber Tivadar, *Zeneirodalom I-II.* Budapest: Műszaki Kiadó, 2009.

Olasz barokk mesterek. Grove monográfiák. Budapest: Editio Musica, 1984.

Pécsi Géza, *Kulcs a muzsikához.* Pécs: Kules a muzsikához Alapítvány, 2000.

Póczy Mária, *Népzene és zeneirodalom.* In: Néptáncpedagógusok Kiskönyvtára. Budapest: Népművelési Propaganda Iroda, é. n.

Rajeczky Benjamin, *Mi a gregorián?* Budapest, Zeneműkiadó, 1982.

Schonberg, Harold C., *A nagy zeneszerzők élete.* Budapest: Európa, 1998. Wörner, Karl H., *A zene története.* Budapest: Vivace, 2007.

11. osztály – 2. félév:

A tantárgy 2. félévének tematikája:

Zenetörténet:

A legfontosabb művészeti stíluskorszakokban való jártasság, a zenei stílusjegyek ismerete a történeti, társadalmi változások mentén. Jelen félév a barokkból a bécsi klasszikába való átmenet és a bécsi klasszika korának és zenéjének vizsgálatát helyezi a zenetörténeti tanulmányok középpontjába,

illetve már utalunk a kora romantikára is. A tantárgy külön hangsúlyt fektet a zene és tánc összefüggéseinek formai, szerkezeti és hangzásbeli sajátosságaira.

Zeneelmélet:

A zenei tagolás egységeinek, a forma alkotórészeinek megismertetése. A hagyományos kisformák és összetett zenei formák részletes bemutatása különböző korszakokban és műfajokban. Zenei szemelvények, dalok, zeneműrészletek, táncok, táncjátékok elemzése és felismerése, és lehetőség szerint aktív megszólaltatása.

Átmenet a barokkból a bécsi klasszikába (1) – Gáláns stílus, Empfindsamkeit, Sturm und Drang, opera buffa

Átmenet a barokkból a bécsi klasszikába (2) – A mannheimi iskola

Joseph Haydn (1) – Szimfóniák, vonósnégyesek

Joseph Haydn (2) – billentyűs szonáták, oratóriumok

A triós forma; A variációs forma

W. A. Mozart (1) – Szimfóniák, zongoraversenyek, szerenádok

W. A. Mozart (2) – Operatípusok Mozart operáiban; Les petit riens

W. A. Mozart (3) – Requiem

A szonátaforma

Ludwig van Beethoven (1) – A kilenc szimfónia

Ludwig van Beethoven (2) – „A zene Újtestamentuma”: a Beethoven-zongoraszonáták

Ludwig van Beethoven (3) – Prometheus (balettzene)

A rondóforma

Művek és zeneszerzők a bécsi klasszika és a romantika határán

Ajánlott irodalom:

Tájékoztató jellegű válogatás:

Bartha Dénes, *Beethoven és kilenc szimfóniája*. Budapest: Zeneműkiadó, 1970.

Beethoven. Grove monográfiák. Budapest: Editio Musica, 1986.

Gádor Ágnes (szerk.), *Schubert kalauz*. Zeneműkiadó, 1981.

Webster, James-Feder, Georg, *Haydn*. Grove monográfiák. Budapest: Rózsavölgyi és Társa, 2009.

Hughes, Spike, *Mozart operakalauz*. Budapest: Zeneműkiadó, 1976.

Károly Róbert, *Zeneelmélet és zenei formatan*. Budapest: Planétás Kiadó, 2000.

Komlós Katalin, *A 18. századi zene történetéből*. Budapest: Rózsavölgyi és Társa, 2015.

Körber Tivadar, *A zene és a tánc*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.

Körber Tivadar, *Zeneirodalom I-II*. Budapest: Műszaki Kiadó, 2009.

Mozart. Grove monográfiák. Budapest: Editio Musica, 1987.

Pécsi Géza, *Kulcs a muzsikához*, Pécs: Kulcs a muzsikához Alapítvány, 2000.

Póczonyi Mária, *Népzene és zeneirodalom*. In: Néptáncpedagógusok Kiskönyvtára. Budapest: Népművelési Propaganda Iroda, é. n.

Rosen, Charles, *A klasszikus stílus. Haydn, Mozart, Beethoven*. Fordította Komlós Katalin. Budapest: Zeneműkiadó, 1977.

Schonberg, Harold C., *A nagy zeneszerzők élete*. Budapest: Európa, 1998.

Solomon, Maynard, *Mozart*. Budapest: Park Könyvkiadó, 2006.

Webster, James-Feder, Georg, *Haydn*. Grove monográfiák. Budapest: Rózsavölgyi és Társa, 2009.

Wörner, Karl H., *A zene története*. Budapest: Vivace, 2007.

12. osztály

A tantárgy 1. félévének tematikája:

A zenetörténeti tanulmányok 3. féléve a romantika korának zenéjével foglalkozik: vizsgálja a romantika történelemi társadalmi háttérét, összefüggéseket keres a társművészetekkel, meghatározza a romantika általános jellemzőit és főbb műfajait. Kiemelten vizsgálja a romantikus komponisták oeuvre-jében a dal-dalciklus, a karakterdarabok, a szimfonikus költemény, a romantikus nagyopera és versenymű szerepét, továbbá nagy hangsúlyt fektet a nemzeti romantika sajátosságaira.

12. osztály – 1. félév:

Romantika a zenében és a társművészetekben; Főbb romantikus műfajok

A német romantika – Franz Schubert és a dalok

A német romantika – Carl Maria von Weber és a német opera
A német romantika – Robert Schumann és a karakterdarabok
A német romantika – Felix Mendelssohn-Bartholdy és a versenymű
A romantikus opera – A bel canto triász: Rossini, Bellini, Donizetti
Fryderyk Chopin
Hector Berlioz és a programzene
Liszt Ferenc és a szimfonikus költemény
A nemzeti romantika előretörése Európában (1.) – Dvořák, Smetana
A nemzeti romantika előretörése Európában (2.) – Orosz zeneszerzők
A romantikus opera és zenedráma: Giuseppe Verdi alkotásai
A romantikus zenedráma: Richard Wagner alkotásai
A nemzeti romantika Magyarországon: Erkel Ferenc, a magyar nemzeti opera megteremtője; Mosonyi Mihály
Ajánlott irodalom:
<i>Tájékoztató jellegű válogatás:</i>
Dobák Pál, <i>A romantikus zene története</i> . Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 2009.
Frank Oszkár, <i>A romantikus zene műhelyitkai. Schubert-dalok</i> . Budapest: Akkord Zenei Kiadó, 1994.
Gombrich, E. H., <i>A művészet története</i> . Budapest: Gondolat, 1983.
Károly Róbert, <i>Zeneelmélet és zenei formatan</i> . Budapest: Planétás Kiadó, 2000.
Króó György, <i>Hector Berlioz</i> , Budapest: Gondolat, 1980.
Körber Tivadar, <i>A zene és a tánc</i> . Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
Körber Tivadar, <i>Zeneirodalom I-II</i> . Budapest: Műszaki Kiadó, 2009.
Millington, Barry, <i>Wagner</i> . Budapest: Rózsavölgyi és Társa, 2013.
Pécsi Géza, <i>Kulcs a muzsikához</i> . Pécs: Kulcs a muzsikához Alapítvány, 2000.
Póczonyi Mária, <i>Népzene és zeneirodalom</i> . In: Néptáncpedagógusok Kiskönyvtára. Budapest: Népművelési Propaganda Iroda, é. n.
Schonberg, Harold C., <i>A nagy zeneszerzők élete</i> . Budapest: Európa, 1998.
Smoleńska-Zielińska, Barbara, <i>Fryderyk Chopin élete és zenéje</i> . Budapest:

Európa Könyvkiadó, 2009.

Wagner. Grove monográfiák. Budapest: Zeneműkiadó, 1988.

Walker, Alan, *Liszt I-III*. Budapest, Editio Musica, 2006.

Wörner, Karl H., *A zene története*. Budapest: Vivace, 2007.

12. osztály – 2. félév:

A tantárgy 2. félévének tematikája:

Zenetörténet:

Jelen félév a 20. század korának és zenéjének vizsgálatát helyezi a zenetörténeti tanulmányok középpontjába. A tantárgy külön hangsúlyt fektet a zene és tánc összefüggéseinek formai, szerkezeti és hangzásbeli sajátosságaira.

Zeneelmélet:

A zenei tagolás egységeinek, a forma alkotórészeinek megismertetése. Az új zenetörténeti fogalmak (impresszionizmus, expresszionizmus, dodekafónia, szerializmus, aleatória, stb.) részletes bemutatása a tárgyalt korszakban. Zenei szemelvények, dalok, zeneműrészletek, táncok, táncjátékok elemzése és felismerése, és – lehetőség szerint – aktív megszólaltatása.

20. századi zenei irányzatok

Romantika a 20. században. Dohnányi Ernő élete, művei

Dohnányi Ernő kapcsolata a színpaddal

Impresszionizmus (1.) – Debussy és Ravel munkássága

Impresszionizmus (2.) – balettzenék

Folklorizmus (1.) – Bartók, Kodály népzenei fogantatású művei

Folklorizmus (2.) – Hacsaturján, de Falla, Janáček

Bartók Béla élete és művészete, kapcsolata a színpaddal

Kodály Zoltán élete és művészete

Az expresszionizmus; dodekafónia, Schönberg, Webern, Berg
A neoklasszicizmus – jelenléte a baletzenékben; A francia Hatok
Igor Stravinsky – szerepe a 20. század balettművészetében
Az elektronikus zene – Pongrácz Zoltán; Repetitív zene
20–21. századi magyar zeneszerzők
Ajánlott irodalom:
<i>Tájékoztató jellegű válogatás:</i>
Károly Róbert, <i>Zeneelmélet és zenei formatan.</i> Budapest: Planétás Kiadó, 2000.
Kókai Rezső-Fábián Imre, <i>Századunk zenéje.</i> Budapest: Zeneműkiadó, 1961.
Kovács Ilona, <i>Pongrácz Zoltán.</i> in Berlász Melinda (szerk.) <i>Magyar Zeneszerzők 29.</i> , Budapest: Mágus, 2001.
Körber Tivadar, <i>A zene és a tánc.</i> Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.
Körber Tivadar, <i>Zeneirodalom I-II.</i> Budapest: Műszaki Kiadó, 2009.
Kroó György, <i>Bartók Béla színpadi művei.</i> Budapest: Zeneműkiadó, 1962.
Pándi Marianne, <i>Ravel.</i> Budapest: Gondolat, 1978.
Pécsi Géza, <i>Kulcs a muzsikához. Pécs: Kulcs a muzsikához Alapítvány,</i> 2000.
Póczonyi Mária, <i>Népzene és zeneirodalom.</i> In: Néptáncpedagógusok Kiskönyvtára. Budapest: Népművelési Propaganda Iroda, é. n.
Salzman, Eric, <i>A 20. század zenéje.</i> Budapest: Zeneműkiadó, 1980.
Somfai László, <i>Bartók Béla kompozíciós módszere.</i> Budapest: Akadémiai Kiadó, 2000.
Schonberg, Harold C., <i>A nagy zeneszerzők élete.</i> Budapest: Európa, 1998.
Wörner, Karl H., <i>A zene története.</i> Budapest: Vivace, 2007.
White, Eric Walter, <i>Stravinsky.</i> Budapest, Zeneműkiadó, 1976.

A zenetörténet vizsgához különösen ajánlott Körber Tivadar: *Zeneirodalom I-II.* (Budapest: Műszaki Kiadó, 2009) című könyve, mely elérhető az MTE könyvtárában, illetve megvásárolható az MTE ajándékboltjában.

Vizsgaforma:

Beadandó

Értékelés:

jeles	90%-tól
jó	65%-tól
közepes	50%-tól
elégéséges	25%-tól
elégtelen	25% alatt